

ชื่อวิจัย : การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัย : นายสุวิทย์ สุทาลา

ปีที่วิจัย : 2564

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ 2) สร้างรูปแบบฯ และ 3) ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ กลุ่มเป้าหมาย คือ ครู จำนวน 10 คน ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน เครื่องมือ คือ ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบฯ กลุ่มเป้าหมายและแหล่งข้อมูล คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษาทางองค์ประกอบของรูปแบบฯ จำนวน 9 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ จำนวน 11 คน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน ครู จำนวน 10 คน ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ในการทดลองใช้รูปแบบฯ เครื่องมือ คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม รูปแบบ คู่มือฯ แบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล แบบสอบถามความพึงพอใจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์ร่างรูปแบบฯ สนทนากลุ่มตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำร่างรูปแบบฯ และคู่มือฯ ไปทดลองใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครู จำนวน 100 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถามความเป็นไปได้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสอบถามความเป็นไปได้โดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ครูและผู้ปกครองเห็นว่า สภาพปัจจุบัน ครูมีวุฒิการศึกษาหลากหลาย ขาดนักสหวิชาชีพงบประมาณได้รับการจัดสรรจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษยังไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาคอยสั่งการ ไม่เป็นระบบ ขั้นตอน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกำหนด ครูมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ความต้องการคือ พัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และแนวทาง คือ นำแนวคิดและหลักการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการบริหารงานฯ

2. รูปแบบฯ ที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต และองค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 100) ความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้รูปแบบฯ สูงขึ้น ทั้งภาพรวมและรายบุคคล ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ 3.51 ครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.59$)

3. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย แพร่ ลำพูน ลำปาง น่าน แม่ฮ่องสอน ตาก เพชรบูรณ์ พิจิตร และสุโขทัย ความเป็นไปได้เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.81$, $\sigma = 0.50$)

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหาร, การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม, เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา, ศูนย์การศึกษาพิเศษ